

रामद्रुहोदेवताभिरपि नत्राणमित्याह ॥ ब्रह्मेत्यादि ॥ ब्रह्मा स्वयंभूरित्यनेन हिरण्यगर्भः सर्वादिरुक्तः ॥ चतुराननस्ततः प्राप्तस्त्रष्टृत्वाधिकारः त्रिनेत्रस्त्रिपुरांतको रुद्रो वेत्यनेन संहाराधिकारी सुरनायको महेंद्रो महैश्वर्यवान् ॥ इंद्र उपेंद्रो विष्णुः पालनाधिकारी ॥ एवं त्रिमूर्तिभिरपि रक्षा न सिध्यति रामस्यैव त्रिमूर्तित्वात् ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ मद्यमानः ॥ इति श्रीरामाभि० वा० सुंदरकाण्डे एकपंचाशः सर्गः ॥ ५१ ॥ ॥ ५३ ॥ ॥ ५३ ॥ स इति ॥ १ ॥ दौत्यं स्वीयं दूतकर्म यथावन्निवेदितवतो हनूमतोऽवध्यत्वं

ब्रह्मा स्वयंभूश्चतुराननो वारुद्रस्त्रिनेत्रस्त्रिपुरांतको वा ॥ इंद्रो महेंद्रः सुरनायको वा स्थातुं न शक्ता युधिराघवस्य ॥ ४४ ॥ स सौष्टवो पेतमदी नवादिनः कपेर्निशम्या प्रतिमोऽप्रियंवचः ॥ दशाननः कोपविवृत्तलोचनः समादिशत्तस्य वधं महाकपेः ॥ ४५ ॥ इत्यार्षे० वा० सु० ए कपंचाशः सर्गः ॥ ५१ ॥ ॥ ५३ ॥ ॥ ५३ ॥ स तस्य वचनं श्रुत्वा वानरस्य महात्मनः ॥ आज्ञापयद्वधं तस्य रावणः क्रोधमूर्च्छितः ॥ १ ॥ वधे तस्य समाज्ञं ते रावणेन दुरात्मना ॥ निवेदितवतो दौत्यं नानुमेने विभीषणः ॥ २ ॥ तं रक्षोधिपतिं क्रुद्धं तच्च कार्यमुपस्थितं ॥ विदित्वा चिंतयामास कार्यं कार्यविधौ स्थितः ॥ ३ ॥ निश्चितार्थस्ततः साक्षात्पूज्यं शत्रुजिदग्रजं ॥ उवाच हितमत्यर्थं वाक्यं वाक्यविशारदः ॥ ४ ॥ क्षमस्व रोषं त्यज राक्षसेन्द्र प्रसीद मे वाक्यमिदं शृणुष्व ॥ वधं न कुर्वेति परावरज्ञा दूतस्य संतो वसुधाधिपेन्द्राः ॥ ५ ॥ राजन् धर्मविरुद्धं च लोकवृत्तेश्च गर्हितं ॥ तव चासदृशं वीरकपेरस्य प्रमापणं ॥ ६ ॥ धर्मज्ञश्च कृतज्ञश्च राजधर्मविशारदः ॥ परावरज्ञो भूतानां त्वमेव परमार्थवित् ॥ ७ ॥ गृह्यं ते यदि रोषेण त्वादृशोऽपि विचक्षणाः ॥ ततः शास्त्रविपश्चित्त्वं श्रम एव हि केवलं ॥ ८ ॥ मत्वा रावणाज्ञं वधं नानुमेने ॥ २ ॥ तच्च कार्यं दूतवधरूपं कार्यविधौ उचितकृत्यसंपादने स्थितः ॥ निश्चितबुद्धिरित्यर्थः ॥ ३ ॥ शत्रुजितं च तमग्रजं च ॥ ४ ॥ प्रतिज्ञां त्यज रोषं क्षमस्वेत्यन्वयः ॥ परावरज्ञाः सर्वकार्यविषयकोत्कर्षापकर्षज्ञाः संतो दूतस्य वधं न कुर्वन्ति ॥ ५ ॥ लोकवृत्तेर्लोकव्यवहारस्य प्रमापणं वधः ॥ ६ ॥ कृतज्ञत्वेनापकारिण्येव वधो न्याय्यो न तादृशोऽस्मिन् ॥ ७ ॥ त्वादृश इति किं नन्ते बहुवचनं ॥ शास्त्रविपश्चित्त्वं शास्त्रपांडित्यसंपादनश्रमः केवलं श्रम एव व्यर्थप्रयास एवेत्यर्थः ॥ ८ ॥